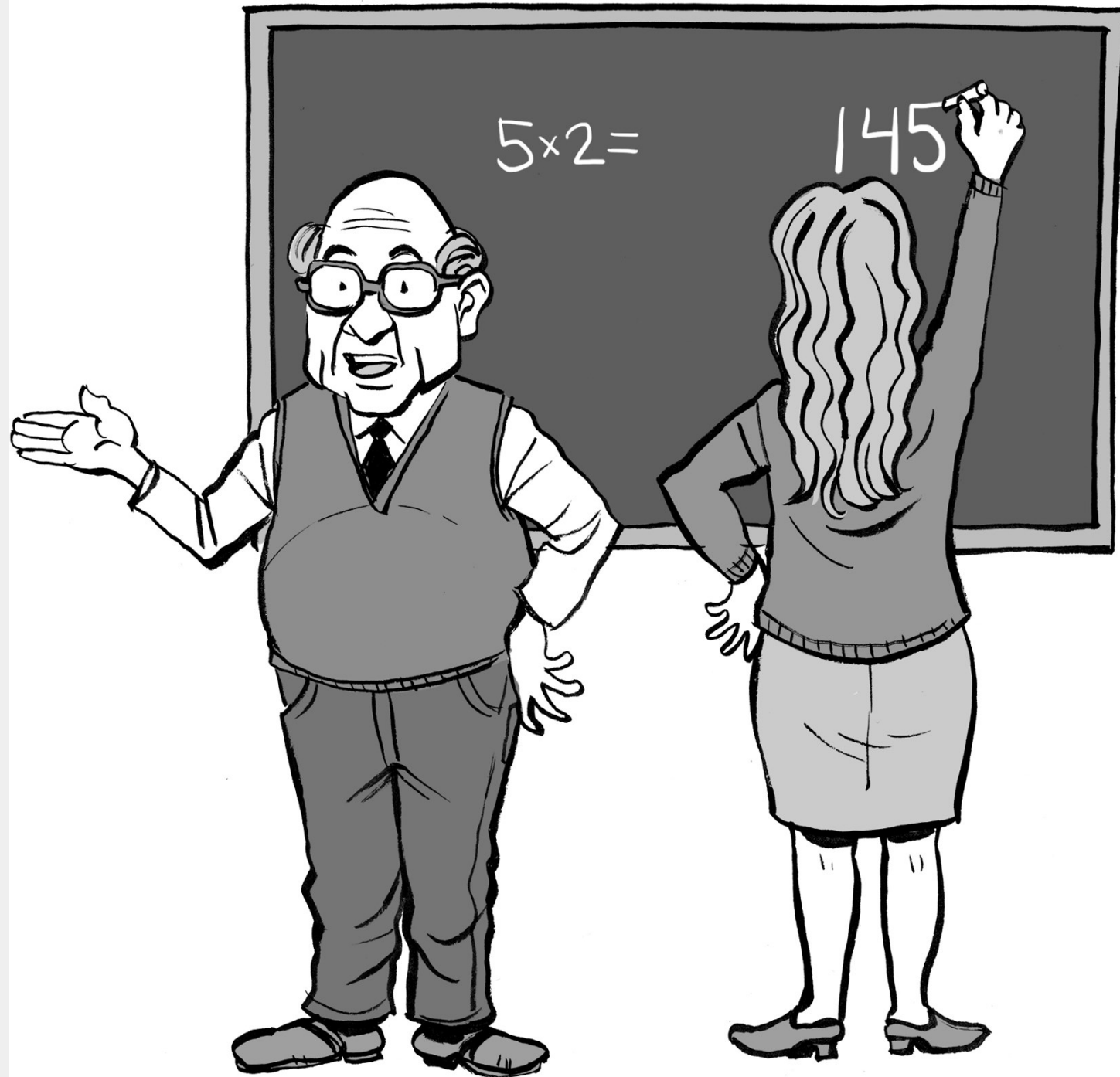

Yhteisopettajuus opettajien työtapana

11.3.2022

Juha Kontinen

Teemoja tänään

- Yhteisopetus käsitteenä & yhteisopetuksen työtapoja
- Tutkimustuloksia yhteisopettajuudesta

Virittäytymisen: pikakeskustelu (5 min)

Keskustele 2–3 hengen ryhmissä:

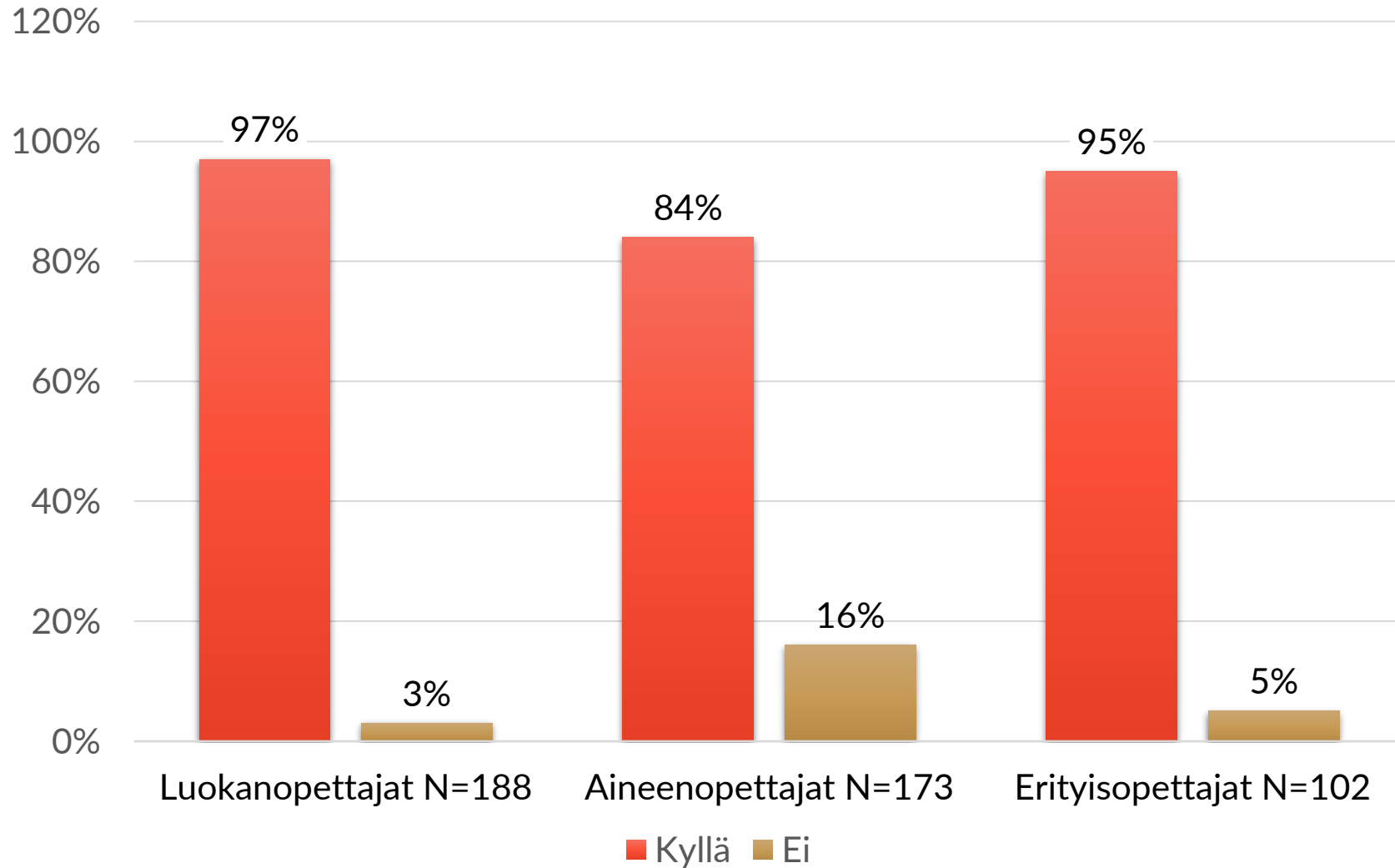
1. Mitä yhteisopettajuus tarkoittaa?
2. Mitä etuja yhteisopettajuudella on?
3. Mitä haasteita yhteisopettajuudella on?

Yhteisopetuksen yleisyys?

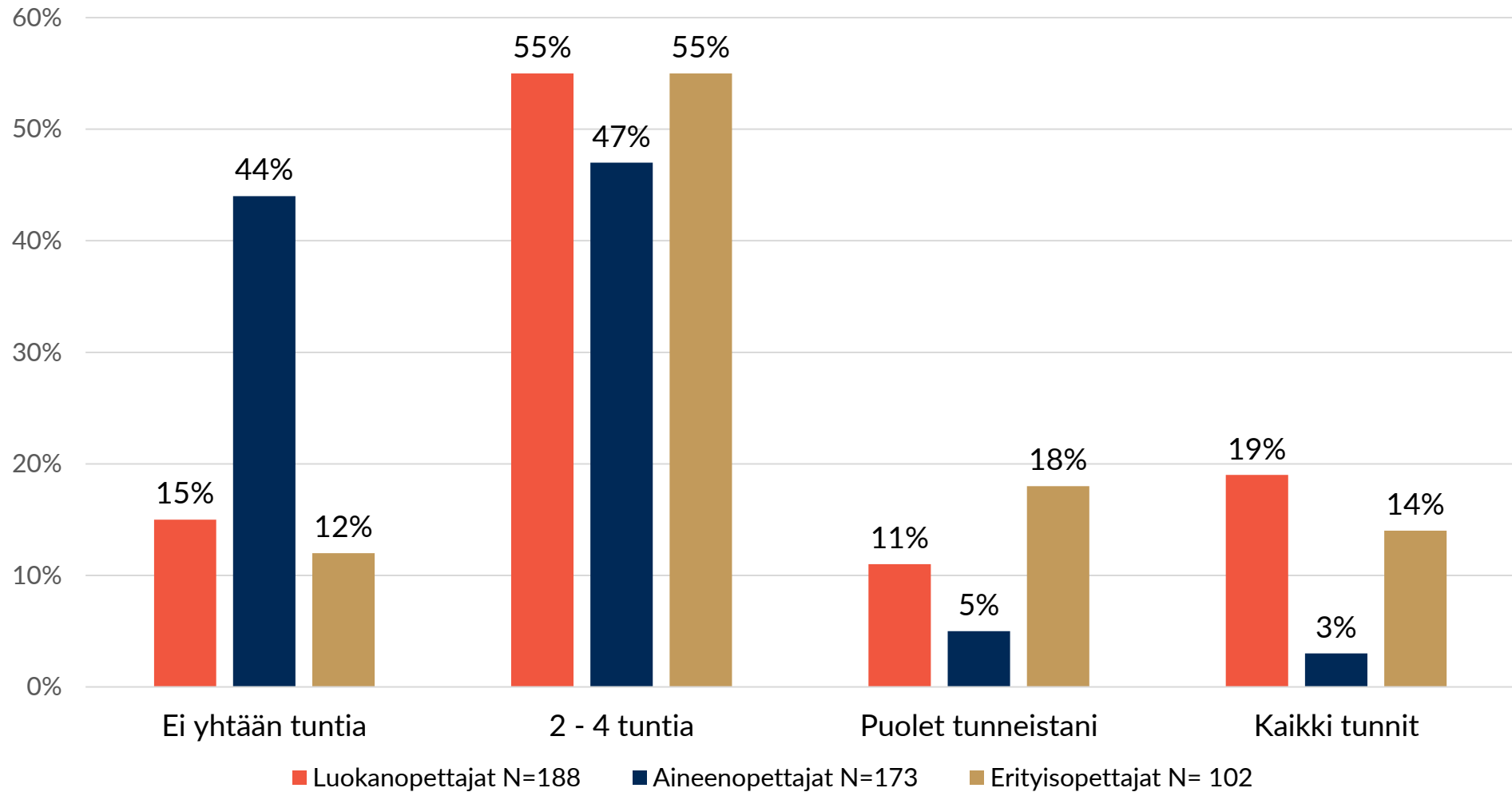
”Onko sinulla kokemusta yhteisopettajuudesta?”

Lähde: Kokko, M., Takala, M. & Muukkonen, H. 2021. Kohti uudenlaista opettajuutta: yhteisopettajuus haastamassa yksin tekemisen kulttuuria. Oppimisen ja oppimisvaikeuksien erityislehti. NMI-Bulletin.

Yhteisopettajuuden viikoittainen toteutuminen

Lähde: Kokko, M., Takala, M. & Muukkonen, H. 2021. Kohti uudenlaista opettajuutta: yhteisopettajuus haastamassa yksin tekemisen kulttuuria. Oppimisen ja oppimisvaikeuksien erityislehti. NMI-Bulletin.

Yhteisopettajuus käsitteenä

Opetuksen järjestäjän ja koulun toimintakulttuuri

Yhteisopettajuus

Yhteisopetuksen toteutus

- Tiimiopetus
- Vuorotteleva opetus
- Eriytetty opetus
- Pistetyöskentely
- Joustava ryhmittely

Suunnittelu

Arviointi

Monialainen
yhteistyö

Yhteistyö
kotien
kanssa

Kehittäminen

Yhteisopetuksen päätyypit

1. Avustava ja täydentävä opettaminen (Complementary teaching)

- Toinen opettaja johtaa opetusta ja toinen tukee ja avustaa
- Sisällön opettaminen voidaan jakaa osiin tunnin sisällä
- **Esimerkki: Toinen luennoi samalla kuin toinen kirjoittaa avainilmaisuja taululle**

2) Rinnakkain opettaminen (Parallel teaching)

- Luokan oppilaat on jaettu kahteen ryhmään (ryhmien muodostamiseen on monia vaihtoehtoja)
- Kumpikin opettaja vastaa yhden ryhmän opettamisesta (joko samassa tai eri tilassa)
- Samat tai eri sisällöt
- **Esimerkki: Neljän hengen ryhmä erillään muista luokan takaosassa erityisopettajan kanssa**

3) Tiimiopettaminen (Team teaching)

- Opettajilla samanlaiset roolit
- Yhteinen suunnittelu → yhteinen tieto opetuksen sisällöistä
- Opettajilla mahdollisuus vaihtaa rooleja joustavasti kesken tunnin
- Yhteinen vastuu oppilaista korostuu

Yhteisopetuksen työtapoja

Miten hyödyntää useamman aikuisen työpanosta?

Yhteisopetuksen työtapoja

Työtapa	Päätyyppi
Vuorotteleva opetus	Täydentävä ja avustava opetus
Kaksi heterogeenistä ryhmää	Rinnakkain opettaminen
Kaksi homogeenistä ryhmää	
Pistetyöskentely	
Eriyttävä / vaihtoehtoinen opettaminen	
Joustava ryhmittely	
Tiimiopettaminen	Tiimiopettajuus

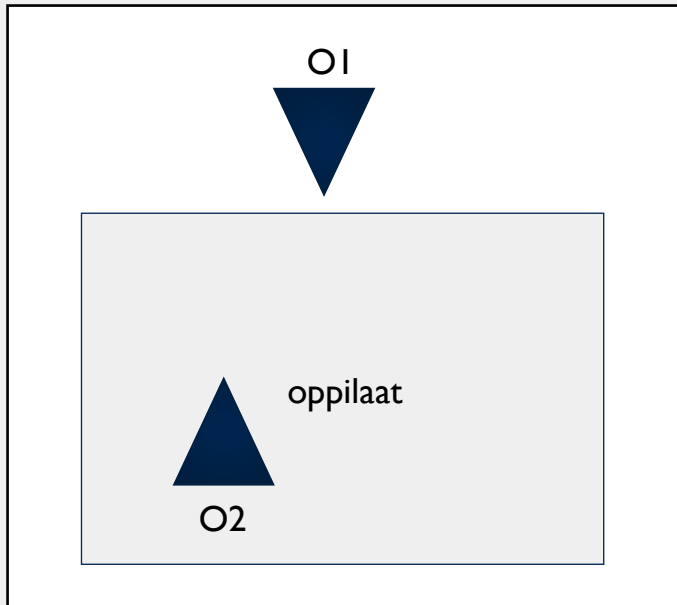
Muokattu lähteistä: Ahtiainen, R., Beirad, M., Hautamäki, J., Hilasvuori, T., & Thuneberg, H. (2011). Samanaikaisopetus on mahdollisuus. Tutkimus Helsingin pilottikoulujen uudistuvasta opetuksesta. Helsingin kaupungin opetusviraston julkaisusarja A, 1, 2011.

Solis, M., Vaughn, S., Swanson, E., & Mcculley, L. (2012). Collaborative models of instruction: The empirical foundations of inclusion and co-teaching. *Psychology in the Schools*, 49(5), 498-510.

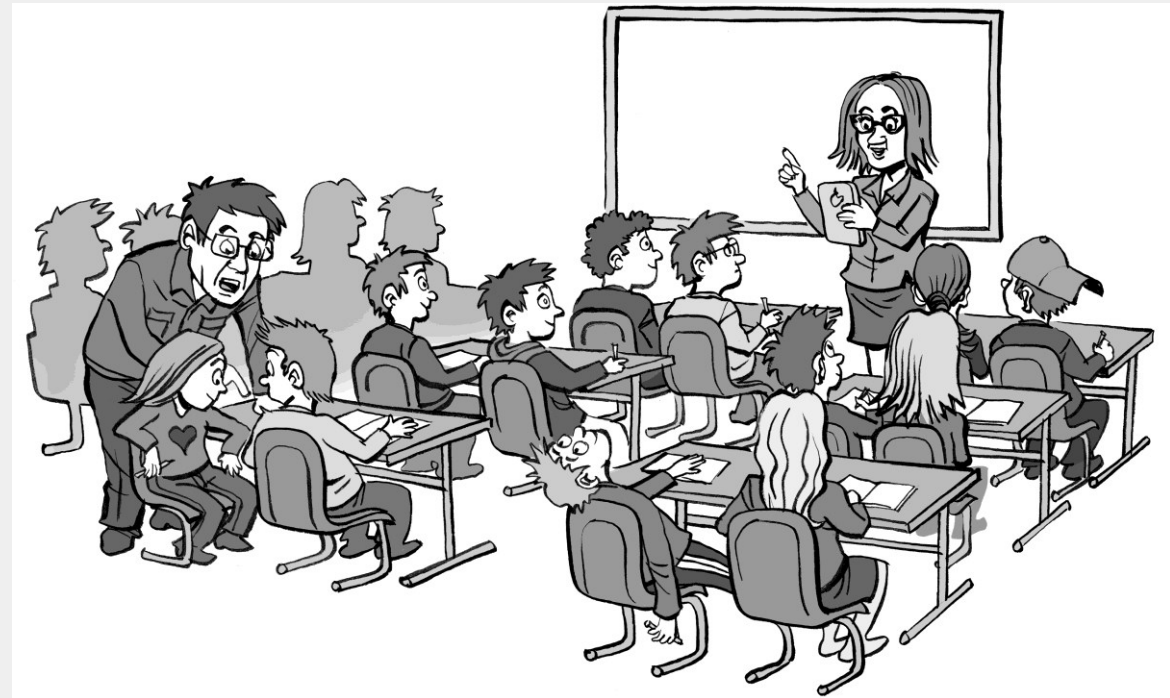

Avustava ja täydentävä opetus

Yksi opettaja vetovastuussa koko luokan opetuksesta, toinen tarkkailee ja avustaa.

O1 = Opettaja 1 ja O2= Opettaja 2

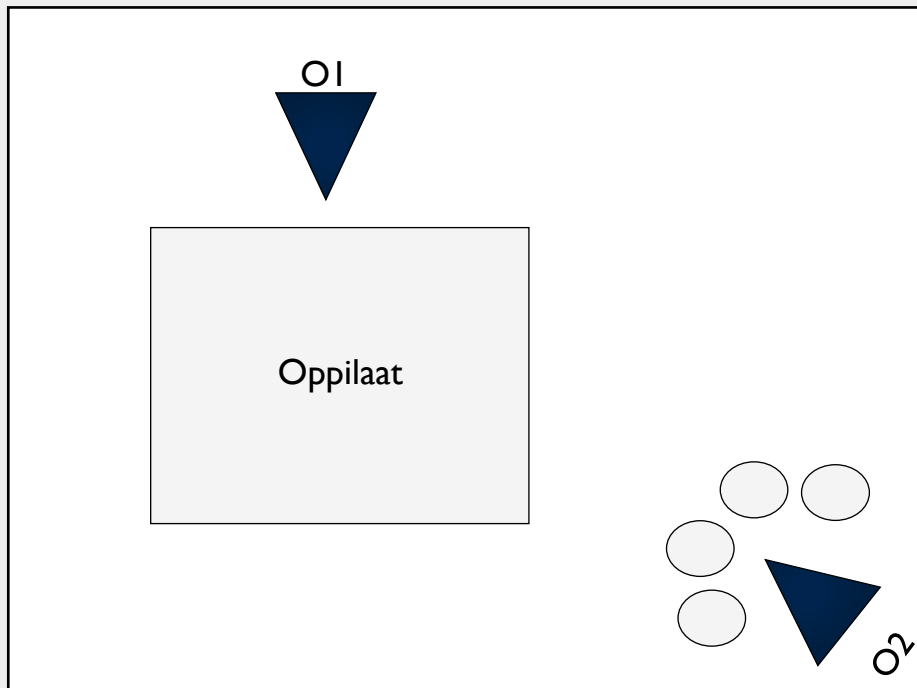

Kuva: © NMI ja Jarkko Vehniäinen

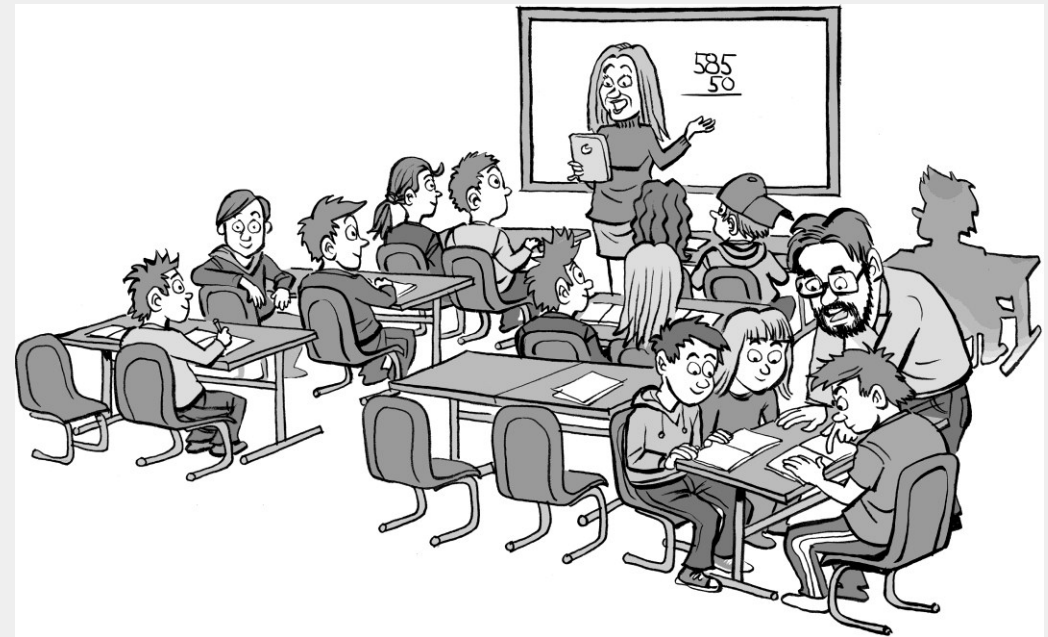

Rinnakkain opettaminen: Eriytyvä / vaihtoehtoinen opettaminen

Toinen opettaa suurinta osaa luokasta. Toinen opettaa pientä ryhmää, jonka oppilaat tarvitsevat kertausta ja/tai yksilöllisempää opetusta. Pienryhmä voi tarvittaessa siirtyä hiljaisempaan tilaan.

O1 = Opettaja 1 ja O2= Opettaja 2

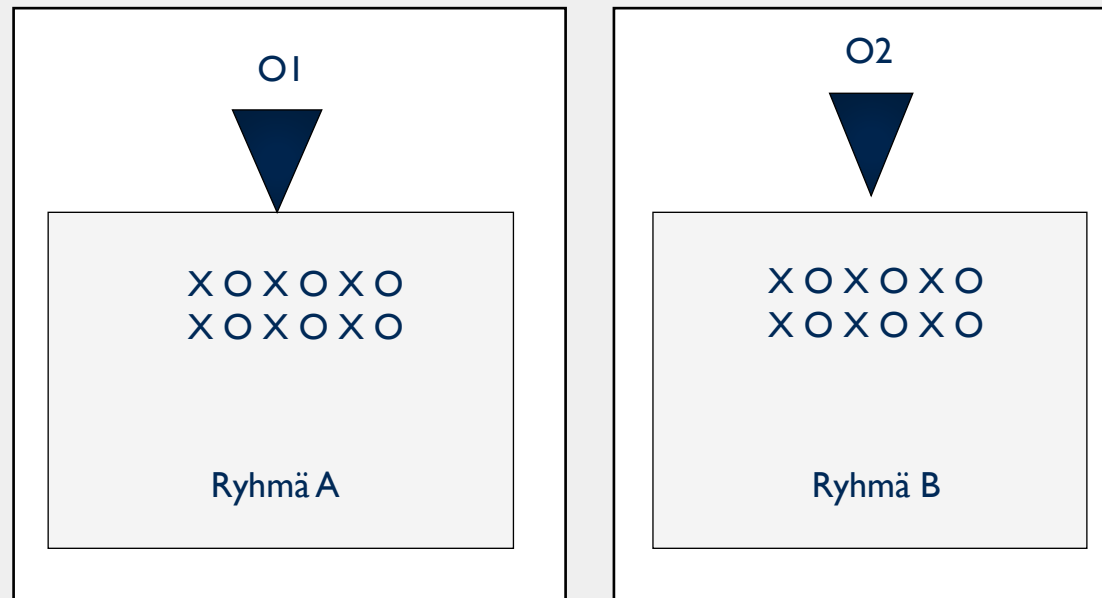

Kuva: © NMI ja Jarkko Vehniäinen

Rinnakkain opettaminen: Kaksi heterogeenistä ryhmää

Luokka puolitetaan kahteen heterogeeniseen ryhmään.
Kumpikin opettaja opettaa saman oppisisällön omalle ryhmälleen.

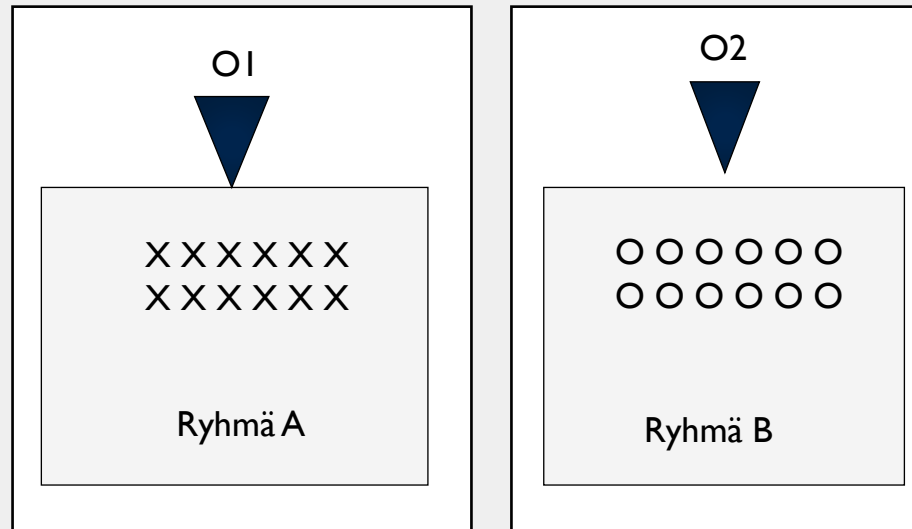

O1 = Opettaja 1 ja O2 = Opettaja 2

Rinnakkain opettaminen: Kaksi homogeenistä ryhmää

Luokka jaetaan kahteen ryhmään oppilaiden osaamisen perusteella. Käytetään esim. silloin, kun osa tarvitsee asian perusteiden kertausta ja osa on valmis aiheen laajentamiseen.

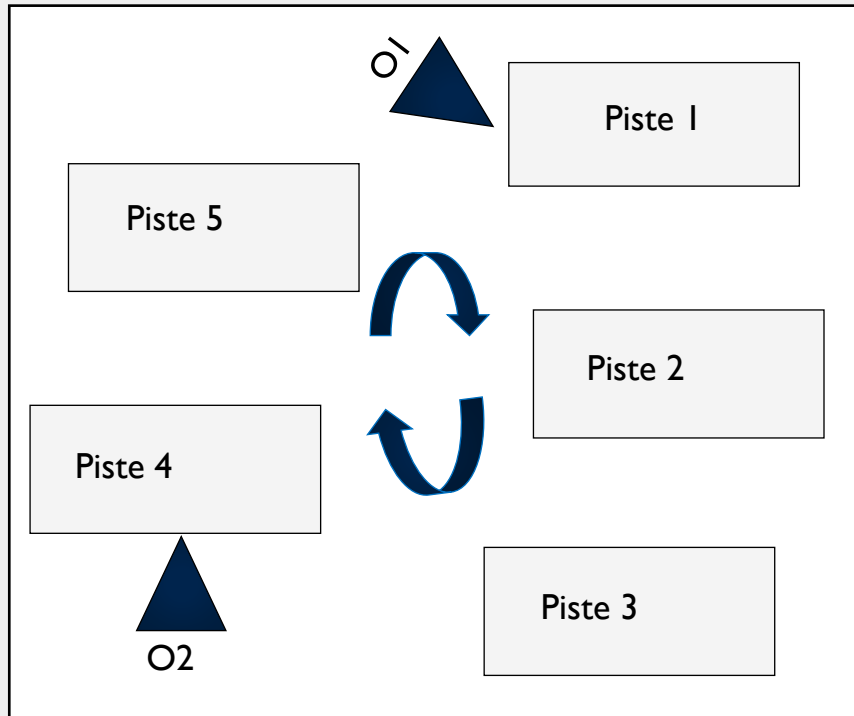

O1 = Opettaja 1 ja O2 = Opettaja 2

Rinnakkain opettaminen: Pistetyöskentely

Opetettava sisältö jaetaan opettajien kesken.
Oppilaat kiertävät pienryhmissä toimintapisteitä.

O1 = Opettaja 1 ja O2= Opettaja 2

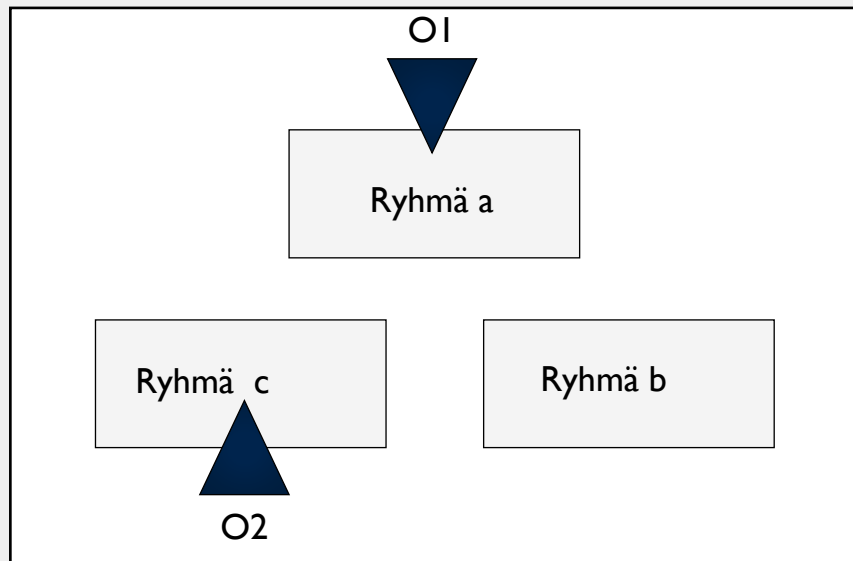

Kuva: © NMI ja Jarkko Vehniäinen

Rinnakkain opettaminen: Joustava ryhmittely

Oppilaita ryhmitellään opettajien kesken, yksi ryhmä voi työskennellä itsenäisesti.
Ryhmäjakoja vaihdellaan. Opetus voi tapahtua samassa / eri tilassa.

O1 = Opettaja 1 ja O2= Opettaja 2

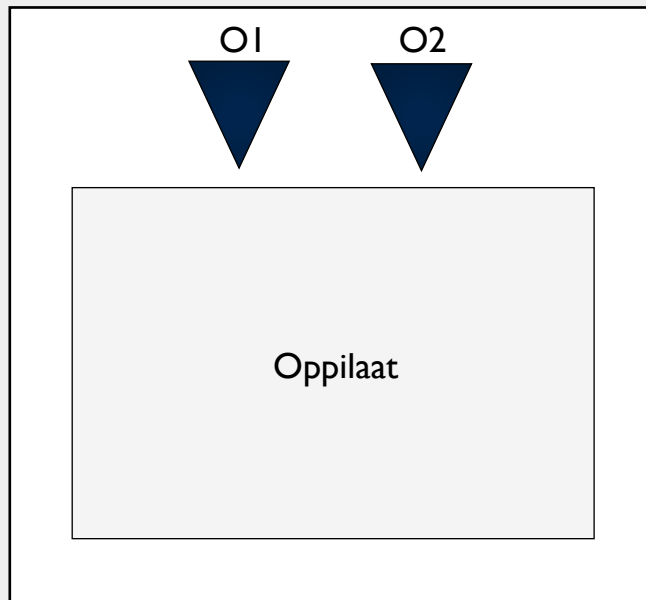
Kuva: © NMI ja Jarkko Vehniäinen

Tiimiopettaminen

Opettajat opettavat yhdessä koko luokkaa vaihtaen joustavasti ja luontevasti vetovastuuta.

O1 = Opettaja 1 ja O2= Opettaja 2

Kuva: © NMI ja Jarkko Vehniäinen

Yhteisopetuksen työtapoja

Työtapo	Päätyyppi
Vuorotteleva opetus	Täydentävä ja avustava opetus
Kaksi heterogeenistä ryhmää	Rinnakkain opettaminen
Kaksi homogeenistä ryhmää	
Pistetyöskentely	
Eriyttävä / vaihtoehtoinen opettaminen	
Joustava ryhmittely	
Tiimiopettaminen	Tiimiopettajuus

Muokattu lähteistä: Ahtiainen, R., Beirad, M., Hautamäki, J., Hilasvuori, T., & Thuneberg, H. (2011). Samanaikaisopetus on mahdollisuus. Tutkimus Helsingin pilottikoulujen uudistuvasta opetuksesta. Helsingin kaupungin opetusviraston julkaisusarja A, 1, 2011.

Solis, M., Vaughn, S., Swanson, E., & Mcculley, L. (2012). Collaborative models of instruction: The empirical foundations of inclusion and co-teaching. *Psychology in the Schools*, 49(5), 498-510.

Mistä työpari yhteisopettajuuteen?

- Usein kouluissa yhteisopettajuuteen ei ole saatavana ja varattuna lisäresurssia
- **Miten hyödyntää olemassa olevia resursseja uudella tavalla?**
- **Voisiko työparina olla:**
  - luokanopettaja?
  - erityisopettaja?
  - aineenopettaja?
- Joustavat ryhmittelyt opetusryhmien ja eri luokka-asteiden sisällä?

Poimintoja yhteisopetus-tutkimuksesta

**Mikä on yhteisopetuksen tyypillisin
käyttökohde ja toteutustapa?**

Opettajien kokemukset?

OPETTAJIEN NÄKEMYKSIÄ JA KOKEMUKSIA^[1]

Tutkimukset

Marjut Kokko
Marjatta Takala
Hanni Muukkonen

Kohti uudenlaista opettajuutta: yhteisopettajuus haastamassa yksin tekemisen kulttuuria

Kohokohdat

- Suurin osa opettajista pitää yhteisopettajuutta hyödyllisenä oppilaiden oppimisen ja opettajien työn kannalta.
- Vaikka opettajien mukaan yhteisopettajuudesta on paljon hyötyä, sen käytön yleisyys on säilynyt ennallaan vuodesta toiseen.
- Oppilasryhmien heterogeenisyyden kasvu on tuonut opettajien työhön uusia haasteita, joiden ratkaisemisessa yhteisopettajuus voi olla yksi keino.
- Lisäämällä ymmärrystä yhteistyötä edistävästä ja estävistä seikoista voidaan vaikuttaa yhteistyön sujuvuuteen ja sitä kautta yhteisopettajuuden toteuttamiseen.

- Enemmistö opettajista suhtautui myönteisesti yhteisopettajuuteen
- Suurin osa yhteisopetti vähän (77% korkeintaan 4h/vk.)
- Yhteisopettajuuden työtavoista eniten käytettiin pistetyöskentelyä ja vähiten tiimiopettajuutta
- Yhteisopettajuuden suurimmat koetut haasteet olivat **yhteisen suunnitteluajan puute** sekä **koulutuksen ja toimivien mallien puute**
- Erityisopettajat (77%) olivat eniten ja **aineenopettajat vähiten** (42%) sitä mieltä, että kaikki opettajat hyötyvät yhteisopettajuudesta.

^[1]Kokko, M., Takala, M. & Muukkonen, H. (2021) Kohti uudenlaisten opettajuutta: yhteisopettajuus haastamassa yksin tekemisen kulttuuria. *NMI Bulletin* (4), 41–58.

Yhteisopettajuuden edut?

Yhteisopettajuuden etuja tutkimusten ja käytännön kokemusten pohjalta

Yleisesti opettajilla paljon myönteisiä kokemuksia

Työhyvinvointi ja työssä jaksaminen

Vastuun ja osaamisen jakaminen

Opettajien ammatillinen kehittyminen

Yhteinen suunnittelu

Oppituntien monipuolistuminen

Rohkeus kokeilla uutta

Lisääntynyt into opettamiseen

Oppilaantuntemus

Heterogeenisten oppilasryhmien tarpeisiin vastaaminen

Arviointi

Työrauha

Yhteisopettajuuden haasteet?

Yhteisopettajuuden haasteita tutkimusten pohjalta

Yhteisen suunnitteluajan
puuttuminen

Henkilökemiat

Toimivien
yhteisopetusmallien
puuttuminen

Tilat / rakenteet

Opettajien yhteistyön kehittyminen?

Samanaikaisopetuksen osatekijöitä ja niiden kolme kehitysvaihetta (Gately & Gately 2001; Saarenketo 2016)

	ALOITUS ”tutustun sinuun”	SOVITTELU ”minun vuoro – sinun vuoro”	YHTEISTYÖ ”yhdessä ajattelu”
Opettajien väliset suhteet	Tuntuu oudolta, omituiselta. Ollaan kohteliaita. Vähän ammatillista keskustelua.	Ammatillinen kommunikointi lisääntyy. Jotain ”ota ja anna” - tilanteita	Huumori, levollisuus, jatkuvuus, itsenäisyys
Fyysinen tila	Rajoitettu liikkuvuus, toinen luokan takaosassa	Liikkuvuutta, mutta vain toinen keskiössä. Paluu taka-alalle.	Tila jaettu yhdessä ja yhdessä ”omistettu”
Opetussuunnitelman tuntemus	Erityisopettaja ei tunne sisältöjä eikä opetusmetodeja. Aineenopettaja haluton luopumaan kontrollista, ei luota erityisopettajan ammattitaitoon.	Erityisopettajalla alkaa olla tietoa opetussuunnitelman sisällöistä. Aineenopettaja vähitellen luottaa erityisopettajan taitoihin.	Molemmat opettajat arvostavat niitä kompetenseja, joita toinen tuo samanaikaisopetukseen.
Materiaalit	Erityisopettajalla ei yhteyttä opetusmateriaaleihin, tuo omat materiaalit mukanaan	Osa opetusmateriaaleista jaettu	Kaikki opetusmateriaalit yhteisiä ja ne ovat molempien saavutettavissa luokka- huoneessa

Samanaikaisopetuksen osatekijöitä ja niiden kolme kehitysvaihetta (Gately & Gately 2001; Saarenketo 2016)

	ALOITUS ”tutustun sinuun”	SOVITTELU ”minun vuoro – sinun vuoro”	YHTEISTYÖ ”yhdessä ajattelu”
Opettajien väliset suhteet	Tuntuu oudolta, omituiselta. Ollaan kohteliaita. Vähän ammatillista keskustelua.	Ammatillinen kommunikointi lisääntyy. Jotain ”ota ja anna” - tilanteita	Huumori, levollisuus, jatkuvuus, itsenäisyys
Fyysinen tila	Rajoitettu liikkuvuus, toinen luokan takaosassa	Liikkuvuutta, mutta vain toinen keskiössä. Paluu taka-alalle.	Tila jaettu yhdessä ja yhdessä ”omistettu”
Opetussuunnitelman tuntemus	Erityisopettaja ei tunne sisältöjä eikä opetusmetodeja. Aineenopettaja haluton luopumaan kontrollista, ei luota erityisopettajan ammattitaitoon.	Erityisopettajalla alkaa olla tietoa opetussuunnitelman sisällöistä. Aineenopettaja vähitellen luottaa erityisopettajan taitoihin.	Molemmat opettajat arvostavat niitä kompetensseja, joita toinen tuo samanaikaisopetukseen.
Materiaalit	Erityisopettajalla ei yhteyttä opetusmateriaaleihin, tuo omat materiaalit mukanaan	Osa opetusmateriaaleista jaettu	Kaikki opetusmateriaalit yhteisiä ja ne ovat molempien saavutettavissa luokka- huoneessa

Millainen vaikutus yhteisopetuksella on erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden oppimistuloksiin?

MURAWSKI & SWANSON (2001)

- 89 artikkelia kattava kokoomatutkimus, jonka tarkoituksena oli selvittää samanaikaisopetuksen vaikutusta erityisen tuen tarpeessa olevien oppilaiden oppimistuloksiin.
- Vain 6 artikkelissa oli riittävästi tietoa efektikoon laskemiseen.
- Näiden tutkimusten keskimääräinen efektikoko oli 0.40. (keskisuuri)

Lukuvinkkejä

Tutkimukset

Marjut Kokko
Marjatta Takala
Hanni Muukkonen

Kohti uudenlaista opettajuutta: yhteisopettajuus haastamassa yksin tekemisen kulttuuria

Kohokohdat

- Suurin osa opettajista pitää yhteisopettajuutta hyödyllisenä oppilaiden oppimisen ja opettajien työn kannalta.
- Vaikka opettajien mukaan yhteisopettajuudesta on paljon hyötyä, sen käytön yleisyys on säilynyt ennallaan vuodesta toiseen.
- Oppilasryhmien heterogeenisyyden kasvu on tuonut opettajien työhön uusia haasteita, joiden ratkaisemisessa yhteisopettajuus voi olla yksi keino.
- Lisäämällä ymmärrystä yhteistyötä edistävästä ja estävistä seikoista voidaan vaikuttaa yhteistyön sujuvuuteen ja sitä kautta yhteisopettajuuden toteuttamiseen.

Kokko, M., Takala, M. & Muukkonen, H. (2021). Kohti uudenlaisten opettajuutta: yhteisopettajuus haastamassa yksin tekemisen kulttuuria. *NMI Bulletin* (4), 41–58.

Malinen, O. & Palmu, I. (toim.). 2017. Kummi 16: Tavoitteena yhteisopettajuus: näkökulmia, kokemuksia ja toimintamalleja onnistuneeseen yhdessä opettamiseen.

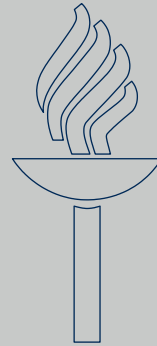

Lähteet

- Ahtiainen, R., Beirad, M., Hautamäki, J., Hiltunen, T., & Thuneberg, H. (2011). Samanaikaisopetus on mahdollisuus. Tutkimus Helsingin pilottikoulujen uudistuvasta opetuksesta. Helsingin kaupungin opetusviraston julkaisusarja A, 1, 2011.
- Fluijt, D., Bakker, C. & Struyf, E. (2016). Team-reflection: the missing link in co-teaching teams. *European Journal of Special Needs Education*. 31. 1-15.
- Kokko, M., Takala, M. & Muukkonen, H. 2021. Kohti uudenlaista opettajuutta: yhteisopettajuus haastamassa yksin tekemisen kulttuuria. *Oppimisen ja oppimisvaikeuksien erityislehti. NMI-Bulletin*.
- Malinen, O. & Palmu, I. (toim.). 2017. Kummi 16: Tavoitteena yhteisopettajuus: näkökulmia, kokemuksia ja toimintamalleja onnistuneeseen yhdessä opettamiseen.
- Murawski, W. W., & Swanson, H. L. (2001). A Meta-Analysis of Co-Teaching Research Where Are the Data?. *Remedial and Special Education*, 22(5), 258-267.
- Saarenketo, T. (2016). *Oppilaiden kanssa vastuuta jakamassa: Peruskoulun kahdeksannen luokan oppilaiden autonomian vahvistaminen englannin oppitunneilla samanaikaisopetuksen tuella*. University of Jyväskylä.
- Pesonen, H., Rytivaara, A., Palmu, I. & Wallin, A. (2020): Teachers' Stories on Sense of Belonging in Co-Teaching Relationship. *Scandinavian Journal of Educational Research*.
- Rytivaara, A. (2012). Towards inclusion: teacher learning in co-teaching. *Jyväskylä studies in education, psychology and social research* 453.
- Rytivaara, A., Pulkkinen, J. & de Bruin, C. (2019). Committing, engaging and negotiating: Teachers' stories about creating shared spaces for co-teaching. *Teaching and Teacher Education*, Volume 83, p. 225-235.
- Sirkko R., Takala, M., and Wickman, K., (2018). Co-Teaching in Northern Rural Finnish Schools. *Education in the North*, 25(1-2), pp. 217-237.
- Solis, M., Vaughn, S., Swanson, E., & Mcculley, L. (2012). Collaborative models of instruction: The empirical foundations of inclusion and co-teaching. *Psychology in the Schools*, 49(5), 498-510.

Kysymyksiä ja
kommentteja?

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

